

Laskennallinen tarveselvitys: Perhekeskustoiminnan verkosto- ja integraatiojohtamisen palautejärjestelmän kehittäminen vuosina 2024–2025

Laatija: Ulla Tiainen

Rahoittaja Itla, lapsuuden rakentajat innovaatio- ja tutkimusrahasto
Haettava hankeaika 1.10.2024-31.12.2025

Rahoituslaskelma

Hankkeen budjetti Siun soten osalta koko hankeajalle on 50 000 euroa. Hankkeessa ei ole omarahoitusosuutta.

Hankkeen kuvaus

Rahasto kytkeytyy Itlan alueellisen oppimisverkoston toimintaan. Rahaston avulla vahvistetaan kehittämistyön ja tutkimuksen integrointia lapsiperheiden psykososiaalisen hyvinvoinnin tukemisessa. Se rahoittaa uusia kokeiluja ja alueellisista tarpeista nousevaa tutkimusta verkostoon kuuluvilla alueilla.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue hakee Itlan lapsuuden rakentajat innovaatio- ja tutkimusrahastolta yhteensä 50 000 € avustusta ajalle 1.10.2024-31.12.2025 Avustus kohdennetaan palautejärjestelmän kehittämiseen suunnattavaan, 50 % työajalla tehtävään projektisuunnittelijan työpanokseen. Aloite innovaatorahoituksen hakemiseksi on käsitelty keskisen alueen perhekeskuksen johtoryhmässä sekä hyvinvointialuejohtajan nimeämässä LANUPE-työryhmässä.

Hankkeen tarve

Kevään 2024 aikana on hyvinvointialueella käynnistynyt hyvinvointialuejohtajan toimeksiannolla lapsia, nuoria ja perheitä koskevan sote-palvelukokonaisuuden laaja kehittäminen. Maaliskuussa 2024 käynnistyi johtavista viranhaltijoista kootun kehittämistyöryhmän työskentely (nk. LANUPE-työryhmä). Sekä hyvinvointialueen sisäisen integraatiojohtamisen kehittämistä että kumppanuuksille rakentuvan laajemman perhekeskusverkoston verkostojohtamista edistetään ja vahvistetaan yhteisövaikuttavuus-viitekehityksen periaatteisiin nojaten.

LANUPE-työryhmän toimeksiantona on ollut luoda esitys rakenteiden luomiseksi lasten ja nuorten perustasolla hoidettavien lievien ja keskivaikeiden kehityksellisten ja mielenterveyshäiriöiden ennaltaehkäisyyn, diagnostiikkaan ja hoitoon sekä kuntoutukseen liittyviin toimintoihin. Rakenteiden tulee mahdollistaa moniammatillisuus, integratiivinen toiminta sekä osaamisen ja resurssien turvaaminen. Toisen vaiheen keskeiset kehittämisen osa-alueet ovat hyvinvointialueen sisäisen integraatiojohtamisen vahvistaminen terveys- ja sairaanhoitopalvelujen sekä perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialueiden yhteiskehittämisen prosessina sekä uuden alaikäisten mielenterveys- ja riippuvuuspalveluihin keskittyvän perusterveydenhuollon yksikön perustaminen terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialueelle.

Paikalliseen verkosto- ja integraatiojohtamiseen ei ole vielä saatu luotua toimivaa palautejärjestelmää, jossa hyödynnettäisiin sekä laadullista tietoa että mittaritietoa esim. palvelujen tuotannosta. Myös tiedolla johtamisen vahvistamiseksi hyvinvointialue tarvitsee palautejärjestelmän, joka mahdollistaa kehittämistyön etenemisen arviointia ja kohdentamista. Palautejärjestelmän kehittämisen tarve on nimetty keskeiseksi kehittämiskohteeksi

sekä hyvinvointialueen sisäisen palveluintegraation osalta että kuntien, kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen välisen perhekeskustoiminnan yhteensovittavan johtamisen osalta. Palautejärjestelmän kehittäminen ja käyttäntöön vieminen vaatii työaikaresurssia, joka voisi joustavasti kohdentua hyvinvointialueen ja kuntien sekä kolmannen sektorin yhdyspintaan yli nykyisten hallinnollisten rajojen. Kehittämisen ja käyttöönottovaiheen jälkeen palautejärjestelmän on tarkoitus vakiintua osaksi perustoimintaa, jolloin lisätyöpanoksen tarvetta ei enää olisi.

Siun sotessa viimesijaisten palvelujen käyttö on kasvanut ja näkyy erityisesti lastensuojelussa ja psykiatrisessa sairaanhoidossa. Pohjois-Karjalan lapsista ja nuorista, joiden lukumäärä on 27 000 on avun tarpeessa 15–20 % eli 4000–5000 lasta tai nuorta. Esimerkiksi Siun soten ADHD-diagnoseihin sitoutuneet kokonaiskustannukset ovat 33,4 miljoonaa euroa. Noin 2,1 % alaikäisistä kulkee kalleimman polun päätyen sijaishuoltoon, kustannukset ovat 63 000 euroa/ lapsi. Sijaishuollon kustannukset olivat vuonna 2023 35 miljoonaa euroa. Suhteessa tähän nyt haettava 50 000 euroa palautejärjestelmän kehittämiseen on pieni, mutta tärkeä osa palvelujen uudistamista. Laadullisen tiedon ja mittaritiedon tuottaminen mahdollistaa toiminnan arvioinnin ja kehittämisen, joka on keskeistä palvelujen uudistamisessa. Lisäksi on huomioitava, että palautejärjestelmä on tavoitteena ottaa osaksi perustoimintaa, jolloin lisäkustannuksia ei synny hankkeen jälkeen. Haettavasta rahoituksesta ei lisäksi synny kuluja hankeajana, sillä kyseessä on 100 % rahoitus ilman omavastuuta. Palautejärjestelmän käyttöönotto vaatii henkilöstöresurssia, jota meillä ole ollut mahdollisuutta aiemmin osoittaa ko työhön. Tarvitaan asiaan keskittyvä henkilö, jolla on työhön aikaa ja osaamista. Pelkkä mittareiden määrittely ei auta tiedolla johtamista vaan tulee määritellä prosessi, miten tietoa kerätään, prosessoidaan ja tuotetaan käytettävään muotoon.

Palautejärjestelmän kehittäminen tulee Siun soten lasten, nuorten ja perheiden palveluiden visiota. Siun sotella on selkeä ja ennakoiva palvelukokonaisuus, joka on moniammatillisesti toteutettu, integratiivisesti johdettu ja tuottaa yhteensovitetun palvelun lapsen, nuoren ja perheen toimintaympäristöön. Vision vaikuttavuus on asiakkaan elämänlaatua parantavaa, ammattilaisen työtä ja jaksamista tukevaa, pitkäaikaisia hoitotuloksia sekä kustannusvaikuttavuutta parantavaa.

Hanke tukee Siun soten strategisia tavoitteita.

- Toimintamme lähtökohtana on ennaltaehkäisy sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen yhteistyössä asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta.
- Palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat.
- Johtamistamme ja palvelujen kehittämistä ohjaa henkilöstön osallistaminen toiminnan jatkuvaan parantamiseen sekä toimintatapojen yhtenäistämiseen.
- Huolehdimme henkilöstön riittävästä, osaamisesta, työhyvinvoinnista ja sitoutuneisuudesta.
- Toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa.
- Toimintamme on pitkäjänteistä, tulevaisuuteen katsovaa ja päätöksenteko lapsen edun mukaista.